

Oponentský posudek na bakalářskou práci TEREZY RYCHNOVSKÉ *Blindness and Obsession: Vladimir Nabokov's Lolita and Laughter in the Dark*

Práce se pokouší o srovnání dvou Nabokovových románů z různých období jeho tvůrčí dráhy. Komparace vychází z podobnosti zápletek, dějových funkcí i charakterových vlastností postav. Vedle toho se práce soustřeďuje na roli autorské perspektivy v obou románech a zejména na způsob, jakým tato perspektiva určuje čtenářův přístup k oběma textům.

Objevným místem analýzy je postupně se rozvíjející srovnání jednotlivých postav, které využívá rysů hrdinů ranějšího románu k zajímavé interpretaci postav *Lolity*. Postavy většinou nejsou chápány jen v jejich psychologické a morální dimenzi, nýbrž ve své problematické víceznačnosti vycházející z Nabokovovy ironické vypravěčské techniky – charakterizace, kterou „musíme číst mezi řádky“ (s. 7, 40). Je přínosné, že toto čtení přináší určitý vhled do herních strategií a technik, z nichž oba romány vycházejí a že vede k poznání důležitosti hry v Nabokovově komunikaci se čtenářem. Tento rys je také zdůrazněn v závěru práce (s. 40).

V práci vidím dva problémy, více či méně koncepčního charakteru. Jednak je to určitá nedůslednost počátečních analýz postav, kde není příliš jasné, zda autorka o nich nehledá jakousi konečnou, vše vysvětlující pravdu. To je případ charakteristiky Humberta Humberta, která ho místy (s. 15-16) odsuzuje takřka jako reálného člověka, nikoli jako fiktivní charakter, jenž je součástí autorovy hry se čtenářem. Z opačné, ale také reduktivní perspektivy přistupuje autorka ke Quiltymu a Rexovi, jako k „prodloužené ruce samotného autora, demiurga...Nabokova“ (s. 19), tedy jako by tito hrdinové byli pouhými nástroji v autorově hře se čtenářem. Problém zřejmě spočívá v nejasném chápání slova „Osud“ (Fate): na jedné straně je pojmán jako nepoznatelná božská moc, známá z antické tragédie, a přeneseně jako autorův svrchovaný tvůrčí záměr, na druhé straně pak jako pouhá souhra náhod. Druhý problém vidím v nedostatečném soustředění se na vypravěčské techniky v obou dílech, které tematizují vztah zdání a skutečnosti, fikce a reality nikoli jako něco, co lze vyřešit nalezením jednoznačné „pravdy“ o postavách, ale jako napětí, z něhož se rodí estetická hodnota díla, která například spočívá v transformaci cynického sarkasmu v komplexní ironii. I když autorka je touto stránkou Nabokovovy tvorby fascinována, nedokáže ji rozkrýt právě proto, že se příliš zaměřuje na pojetí a srovnání jednotlivých postav. Přitom existují analýzy vypravěčských technik (např. práce Wayne Boothe, *The Rhetoric of Fiction* a *The Rhetoric of Irony*), které ukazují právě na důležitost autorské perspektivy ve vztahu ke čtenáři a jeho uměleckému zážitku.

Pokud jde o formální stránku práce, je třeba upravit citace, které bohužel neodpovídají bibliografické normě uvedené na webových stránkách Ústavu anglistiky a amerikanistiky.

Přes tyto nedostatky doporučuji práci k obhajobě a vzhledem ke složitosti tématu navrhuji hodnotit buď **velmi dobře**, nebo **výborně**, podle výsledku obhajoby.

V Praze, 6. února 2006

prof. PhDr. Martin Procházka, CSc.